Fıkra (Köşe Yazısı)

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Fıkra (köşe yazısı):** Güncel, siyasi, ekonomik ya da sosyal bir konuda yazarın görüşlerini fazla ayrıntıya girmeden aktardığı, gazete ve dergilerin belirli bölümlerinde (köşelerinde) yayımlanan kısa fikir yazısıdır.
- **Özellikleri:** Konu güncel ve toplumun geniş kesimini ilgilendiren bir konudur. Yazar kişisel görüşünü dile getirir (öznellik), konuya çoğunlukla eleştirel bakar; okuru düşündürmeyi ve bir farkındalık oluşturmayı amaçlar.
- **Dil ve anlatım:** Yalın, açık ve akıcı bir dil kullanılır; yazar okurla sohbet eder gibi yazabilir. Çarpıcı örnekler, karşılaştırmalar ve zaman zaman mizah kullanılır. Yazı kısa tutulur, bilgiler doğru olmalıdır.
- **Sözcüğün iki anlamı:** "Fıkra" sözcüğü, Nasreddin Hoca fıkraları gibi kısa ve güldürücü halk anlatılarını da karşılar; köşe yazısı anlamındaki fıkra ise bir fikir yazısıdır.
- **Edebî metin – öğretici metin:** Fıkra bir düşünceyi aktarmayı amaçlayan öğretici bir metindir; roman ve hikâye ise kurmaca, estetik amaçlı edebî metinlerdir. Türk edebiyatında Ahmet Rasim, fıkralarıyla tanınan yazarlardandır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

( ) Fıkra, gazete ve dergilerde yayımlanan kısa bir fikir yazısıdır.
( ) Fıkrada konu, bütün ayrıntılarıyla ve uzun uzun ele alınır.
( ) Fıkra yazarı kendi görüşlerini dile getirir.
( ) Fıkralarda genellikle güncel konular işlenir.

2 Aşağıdakilerden hangisi fıkra (köşe yazısı) türünün özelliklerinden biri **değildir**?

A) Güncel bir konuyu ele alması
B) Yazarın kişisel görüşünü yansıtması
C) Kısa olması
D) Gazete ve dergilerde yayımlanması
E) Kurmaca kişiler ve olay örgüsü üzerine kurulması

3 "Mahallemizin tek parkı geçen ay otoparka dönüştürüldü. Belediye, araç sayısının arttığını, park yeri sorununun çözülmesi gerektiğini söylüyor. Haklı olabilir. Ama şunu da sormak gerek: Çocuklarımız artık nerede koşacak? Arabalara yer açarken çocuklara yer bırakmayan bir şehir, geleceğini de otoparka çekmiş demektir."
Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mahalledeki parkın otoparka dönüştürülmesi
B) Şehirdeki trafik kazaları
C) Belediye seçimleri
D) Araba fiyatlarındaki artış
E) Okullardaki spor etkinlikleri

4 Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.
köşe – güncel – eleştirel – yalın
a) Fıkralar gazete ve dergilerin belirli .....lerinde yayımlanır.
b) Fıkrada genellikle ..... bir konu ele alınır.
c) Fıkra yazarı konuya çoğunlukla ..... bir bakışla yaklaşır.
d) Fıkranın dili ..... ve anlaşılırdır.

5 "Dün fırının önünde bir teyze, bir gün önce aldığı ekmeği kuruduğu için çöpe attığını anlatıyordu. Oysa bayat ekmek, büyüklerimizin sofrasında hiç çöpe gitmezdi; ya köfteye, ya tirit yemeğine, ya da kuşlara yem olurdu. Bugün her gün tonlarca ekmek israf ediliyorsa, sorun ekmekte değil, unuttuğumuz tutumluluk alışkanlığındadır."
Bu metinde yazarın eleştirdiği durum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fırınların geç açılması
B) Ekmek fiyatlarının artması
C) Ekmek israfı ve tutumluluk alışkanlığının unutulması
D) Kuşların beslenmesi
E) Köfte tariflerinin değişmesi

6 "Fıkra" sözcüğünün iki farklı anlamını birer örnekle açıklayınız.

7 Aşağıdakilerden hangisi köşe yazısı anlamında bir fıkranın başlığı olmaya **en uygundur**?

A) Kayıp Prensesin Sırrı
B) Kaldırımlar Kimin İçin?
C) Hücre Bölünmesinin Evreleri
D) Nasreddin Hoca ile Komşusu
E) Dağ Başındaki Kulübe

8 Türk edebiyatında fıkra türünün tanınmış yazarlarından olup "Şehir Mektupları" adlı eseriyle bilinen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şemsettin Sami
B) Namık Kemal
C) Halit Ziya Uşaklıgil
D) Ahmet Rasim
E) Karacaoğlan

9 "Şehrimizde yeni bir alışveriş merkezi daha açıldı. Açılış günü binlerce kişi kapıda sıra bekledi. Aynı hafta, şehrin en eski kütüphanesi ziyaretçi azlığı nedeniyle çalışma saatlerini kısalttı. İki haberi yan yana okuyunca insan, hangi kapıların önünde sıraya girdiğimizi yeniden düşünmeden edemiyor." Bu metinde yazar hangi iki durumu karşılaştırmıştır? Yazınız.

10 "Şehrimizde yeni bir alışveriş merkezi daha açıldı. Açılış günü binlerce kişi kapıda sıra bekledi. Aynı hafta, şehrin en eski kütüphanesi ziyaretçi azlığı nedeniyle çalışma saatlerini kısalttı. İki haberi yan yana okuyunca insan, hangi kapıların önünde sıraya girdiğimizi yeniden düşünmeden edemiyor." Bu metnin yazarının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumun ilgi ve önceliklerini sorgulatmak
B) Yeni alışveriş merkezinin reklamını yapmak
C) Kütüphanenin çalışma saatlerini duyurmak
D) Açılış töreninin ayrıntılarını aktarmak
E) Kütüphanenin tarihini anlatmak

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "Mahallemizin tek parkı geçen ay otoparka dönüştürüldü. Belediye, araç sayısının arttığını, park yeri sorununun çözülmesi gerektiğini söylüyor. Haklı olabilir. Ama şunu da sormak gerek: Çocuklarımız artık nerede koşacak? Arabalara yer açarken çocuklara yer bırakmayan bir şehir, geleceğini de otoparka çekmiş demektir."
Bu metinle ilgili
I. Yazar karşı görüşe de yer vermiştir.
II. Okura soru yöneltilerek düşündürme amaçlanmıştır.
III. Görüşler istatistiksel verilerle kanıtlanmıştır.
yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

12 "Mahallemizin tek parkı geçen ay otoparka dönüştürüldü. Belediye, araç sayısının arttığını, park yeri sorununun çözülmesi gerektiğini söylüyor. Haklı olabilir. Ama şunu da sormak gerek: Çocuklarımız artık nerede koşacak? Arabalara yer açarken çocuklara yer bırakmayan bir şehir, geleceğini de otoparka çekmiş demektir."
Bu metnin son cümlesinde aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

A) Bir uzmanın sözünü aktarmaya
B) Mecazlı bir ifadeyle etkili bir sonuç cümlesi kurmaya
C) Sayısal bir veri sunmaya
D) Kavramın sözlük tanımını vermeye
E) Bir olayı kronolojik sırayla anlatmaya

13 Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir köşe yazısında yer alırsa yazarın **öznel** görüşünü yansıtır?

A) Yasak, önümüzdeki ayın birinden itibaren uygulanacak.
B) Karar, dün yapılan toplantıda oy birliğiyle alındı.
C) Yasağa uymayanlara para cezası verilecek.
D) Uygulama yalnızca şehir merkezini kapsıyor.
E) Bence bu yasak, sorunu çözmek yerine yeni sorunlar doğuracak.

14 Aşağıdakilerden hangisi fıkra ile roman arasındaki **farklardan biri değildir**?

A) Her ikisinde de yazılı dilin kullanılması
B) Fıkranın öğretici, romanın edebî bir metin olması
C) Romanın kurmaca, fıkranın gerçeğe dayalı olması
D) Fıkranın kısa, romanın uzun olması
E) Romanda olay örgüsü bulunması, fıkrada bulunmaması

15 "Dün fırının önünde bir teyze, bir gün önce aldığı ekmeği kuruduğu için çöpe attığını anlatıyordu. Oysa bayat ekmek, büyüklerimizin sofrasında hiç çöpe gitmezdi; ya köfteye, ya tirit yemeğine, ya da kuşlara yem olurdu. Bugün her gün tonlarca ekmek israf ediliyorsa, sorun ekmekte değil, unuttuğumuz tutumluluk alışkanlığındadır."
Bu metinde yazarın görüşünü desteklemek için başvurduğu yollardan ikisini yazınız.

16 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) İyi bir köşe yazısında verilen bilgilerin doğruluğu kontrol edilmelidir.
( ) Köşe yazısında yazar okurla hiçbir zaman sohbet eder gibi yazamaz.
( ) Fıkralar, yazıldıkları dönemin olaylarına ışık tutabilir.
( ) Fıkra kurmaca bir metin olduğu için edebî metinler arasında yer alır.

17 Aşağıdaki konulardan hangisi bir köşe yazısı için **en az** uygundur?

A) Şehirdeki toplu taşıma ücretlerine yapılan zam
B) Okul kantinlerinde sağlıklı beslenme
C) Bir yazarın hayal ürünü bir ejderha ülkesinde geçen macera öyküsü
D) Sahillerin plastik atıklarla kirlenmesi
E) Yaşlıların teknolojiye uyum sorunu

18 "Dün fırının önünde bir teyze, bir gün önce aldığı ekmeği kuruduğu için çöpe attığını anlatıyordu. Oysa bayat ekmek, büyüklerimizin sofrasında hiç çöpe gitmezdi; ya köfteye, ya tirit yemeğine, ya da kuşlara yem olurdu. Bugün her gün tonlarca ekmek israf ediliyorsa, sorun ekmekte değil, unuttuğumuz tutumluluk alışkanlığındadır."
Bu metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fırıncının Günlüğü
B) Kuşları Besleyelim
C) Köfte Tarifleri
D) Bayat Ekmeğin Hatırı
E) Teyzemle Bir Gün

19 "Köşe yazarı, her gün yazmak zorunda olmanın telaşıyla konuları derinlemesine inceleme fırsatı bulamayabilir. Bu yüzden onun en büyük sermayesi bilgi birikimi ve kalem ustalığıdır."
Bu paragrafa göre köşe yazarını başarılı kılan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yazılarını uzun tutması
B) Her konuda uzman görüşü alması
C) Konuları derinlemesine araştırması
D) Yazılarını haftada bir yayımlaması
E) Birikimli ve deneyimli olması

20 Okulunuzda ya da mahallenizde gözlemlediğiniz bir sorunu konu alan kısa bir köşe yazısının **giriş ve sonuç** cümlelerini yazınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 "Köşe yazarlarının bir kısmı her olayı bir kavgaya dönüştürmeyi seviyor. Okur da bu kavgayı izlemekten zevk alıyor olabilir. Ama bir köşe yazısının asıl görevi okuru bir tarafa çekmek değil, onun düşünmesine yardım etmektir. Bağıran yazılar çabuk okunur, çabuk da unutulur."
Bu paragrafta asıl vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okurlar kavgacı yazıları hiç sevmez.
B) Köşe yazısı, okuru yönlendirmekten çok düşünmeye yöneltmelidir.
C) Köşe yazıları uzun tutulmalıdır.
D) Köşe yazarları her konuda tarafsız olmak zorundadır.
E) Bağıran yazılar en çok okunan ve en kalıcı yazılardır.

22 "Şehrimizde yeni bir alışveriş merkezi daha açıldı. Açılış günü binlerce kişi kapıda sıra bekledi. Aynı hafta, şehrin en eski kütüphanesi ziyaretçi azlığı nedeniyle çalışma saatlerini kısalttı. İki haberi yan yana okuyunca insan, hangi kapıların önünde sıraya girdiğimizi yeniden düşünmeden edemiyor."
Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Güncel iki haberden yola çıkılmıştır.
B) Yazar düşüncesini doğrudan değil, sezdirerek dile getirmiştir.
C) Yazar, kütüphanenin kapatılmasını istemektedir.
D) Metin okuru düşünmeye yöneltmektedir.
E) Karşıtlıktan yararlanılmıştır.

23 Bir öğrenci köşe yazısı yazarken şu ölçütleri belirliyor:
I. Toplumun geniş kesimini ilgilendiren güncel bir konu seçmek
II. Görüşlerimi çarpıcı bir örnekle desteklemek
III. Konuyu bütün ayrıntılarıyla, sayfalarca anlatmak
Bu ölçütlerden hangileri fıkra türünün özellikleriyle **uyumludur**?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

---

24 **1. Metin:** "Sabah vapurunda martılar yine simit peşindeydi. Yaşlı adam son lokmasını denize atarken gözleri, yıllar önce aynı vapurda uğurladığı oğlunu aradı."
2. Metin: "Şehir hatları vapurlarının seferleri azaltıldı. Bu kararla, zaten kalabalık olan köprüler daha da sıkışacak. Toplu taşımayı azaltarak trafiği çözmeye çalışmak, susuzluğu tuzlu suyla gidermeye benziyor."
Bu metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) 1. metin edebî (kurmaca), 2. metin öğretici (fikir yazısı) niteliktedir.
B) Her iki metin de köşe yazısıdır.
C) 1. metin güncel bir karara eleştiri getirmektedir.
D) 2. metinde kurmaca bir kahraman vardır.
E) Her iki metinde de amaç yalnızca bilgi vermektir.

---

25 Yüz yıl önce yazılmış bir fıkrada "tramvay biletlerine yapılan zam", "sokak lambalarının gaz yerine elektrikle yakılmaya başlanması" gibi konulara değinildiğini gören bir okur, bu yazıdan aşağıdakilerin hangisine ulaşabilir?

A) Yazarın hayali bir şehir kurduğuna
B) Yazının bir roman bölümü olduğuna
C) O dönemde gazete çıkmadığına
D) Yazarın gelecekten haber verdiğine
E) Yazının yazıldığı dönemin gündelik hayatına ve gündemine

---

26 "Mahallemizin tek parkı geçen ay otoparka dönüştürüldü. Belediye, araç sayısının arttığını, park yeri sorununun çözülmesi gerektiğini söylüyor. Haklı olabilir. Ama şunu da sormak gerek: Çocuklarımız artık nerede koşacak? Arabalara yer açarken çocuklara yer bırakmayan bir şehir, geleceğini de otoparka çekmiş demektir."
Bu metnin yazarı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Belediyenin kararını tamamen desteklemektedir.
B) Konuya ilişkin hiçbir görüş belirtmemiştir.
C) Karşı görüşü tümüyle reddetmeden kendi kaygısını öne çıkarmıştır.
D) Çocukların parkta oynamasına karşıdır.
E) Park yeri sorununun olmadığını kanıtlamıştır.

27 "Şehrimizde yeni bir alışveriş merkezi daha açıldı. Açılış günü binlerce kişi kapıda sıra bekledi. Aynı hafta, şehrin en eski kütüphanesi ziyaretçi azlığı nedeniyle çalışma saatlerini kısalttı. İki haberi yan yana okuyunca insan, hangi kapıların önünde sıraya girdiğimizi yeniden düşünmeden edemiyor."
Bu metni köşe yazısı olmaktan çıkarıp **kurmaca bir hikâyenin** başlangıcına dönüştürecek biçimde 2-3 cümleyle yeniden yazınız.

28 "Bir köşe yazısında yazarın bir bilgiyi yanlış vermesi, yalnızca o yazıyı değil, yazarın bütün yazılarına duyulan güveni sarsar. - - - -"
Bu paragraf aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülürse anlam bütünlüğü korunur?

A) Oysa okurlar yanlış bilgileri hiç fark etmez.
B) Bu yüzden köşe yazarı, kullandığı bilgileri farklı kaynaklardan doğrulamalıdır.
C) Köşe yazıları genellikle pazartesi günleri yayımlanır.
D) Mizahi yazılar her zaman daha çok okunur.
E) Yazarlar yazılarına uygun başlık seçmelidir.

29 "Belediye, yağmurdan sonra göle dönen caddemize nihayet bir çözüm buldu: Caddenin başına 'Dikkat, kaygan zemin!' levhası astı. Artık hiç değilse bir levhanın gölgesinde ıslanıyoruz."
Bu köşe yazısı parçasında yazarın eleştirisini dile getirme biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belediyeyi aldığı önlem için içtenlikle övmek
B) Sorunu sayısal verilerle kanıtlamak
C) Konuyu bir uzmanın görüşüyle açıklamak
D) Okura teknik bir çözüm önerisi sunmak
E) Alaycı bir mizahla sorunun asıl çözülmediğini vurgulamak

30 Aşağıdakilerin hangisinde "fıkra" sözcüğü **köşe yazısı** anlamında kullanılmıştır?

A) Dedem sofrada bize Nasreddin Hoca fıkraları anlatırdı.
B) Bu fıkrayı dinleyince herkes kahkahalarla güldü.
C) Kardeşim okulda öğrendiği yeni bir fıkrayı anlattı.
D) Gazetenin ikinci sayfasındaki fıkrasında yazar, şehrin çöp sorununu eleştirmişti.
E) Babam, sofrada bildiği en eski halk fıkrasını anlattı.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**